

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb.VII. Quam diligentiam teneamur adhiberem vt reddamus nos aptos vt
alios corrigamus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

que postea fugiat: præsertim quando corripiens est eius Superior, aut quando aliàs esset futurum scandalum. Quia in re natura corripiendi aliàs q; circumstantiæ spectanda sunt.

123 Dices, Hæc cõditio continetur sub secunda, nam tunc semper est opportunitas corripiendi peccantem, quando inde speratur fructus; & hæc deest quando non speratur fructus: ergo hæc cõditio non debet distingui à secunda, nec separatim explicari.

Respondedo, nego antecedens; nam sæpè potest contingere ut sperem fructum, si iam corripiam; maiorem tamen & certius eum sperem, si paulò post id faciam: quo casu prius tempus non erit opportunum correptioni, quantumvis ex ea speretur fructus; ideo quæ secundum erit expectandum. Adde, etsi hæc cõditio includeretur in priore, posse tamen atque ad eò debere maioris claritatis gratia separatim explicari.

124 Quinto, extra extremam fratris necessitatem ut obliget eum peccantem corripere, requiritur ut id possim facere sine graui periculo vitæ, famæ aut etiam fortunarum. Ita Nauarr. cap. 24. n. 12. Valentia 2. 2. disp. 3. q. 10. puncto 2. §. *Tertia sententia est media.* Lorca sect. 3. disp. 45. num. 7. & alij plures, quos illi citant. & est apertè ipsius S. Augustini lib. 1. de Ciuit. cap. 9. vbi docet, eos, qui ob similem metum desinunt corripere peccantes, etiam eo casu quo sperant aliquos sua correptione emendandos, non peccare damnablem: quamuis insinuet eos quandoque peccare venialiter. quod facile potest intelligi de casu, quo ipsi illa mala quæ timètur non sunt ita graua: nam de eiusmodi etiam timore ibi apertè loquitur. Probatur, quia extra casum extremæ necessitatis non teneor cum tanto meo damno proximi salutem procurare: vt fusè ostendi disp. 25. num. 96. Secus est in casu extremæ necessitatis salutis spiritualis ipsius, vt ostendi ibidem n. 86. vbi in sequentibus etiam explicui quando proximus dicatur esse in extrema necessitate spirituali.

125 Dixi, me aliàs non teneri corripere fratrem, quia hac in re non est eadem ratio Superiorum respectu subditorum, quibus graui necessitate laborantibus tenentur etiam cum graui suo periculo succurrere: vt ostendi disp. 25. num. 101. Quod etiam indicat S. Augustinus suprà vbi ait: *Qua in re* (scilicet in correptione proximi peccantis) *non vtrique parem, sed longè grauiorem habent causam* (id est obligationem) *quibus per Prophetam dicitur, Ille quidem in peccato suo morietur; sanguinem autem eius de manu speculatoris requiritur.* Ad hoc enim speculatores, id est populorum præpositi, constituti sunt in Ecclesiis, vt non parcant obiurgando peccata. Agit autem ibi de grauitate peccati, quod committunt ij qui ob timorem alicuius grauioris mali sibi inde imminentis desinunt corripere peccantes.

126 Ex quibus patet, Prælatos, quando speratur fructus, etiam cum notabili suo periculo, teneri corripere subditorum vitia, ob quæ hi sunt in graui necessitate, vt si aliàs credantur omnino damnandi, præsertim si non peccent ex mera

malitia: & maxime quando communitas puraretur illis inficienda esse.

126 Imò in eiusmodi casibus etiam priuatus tenetur alios corripere cum periculo notabilis alicuius incommodi, non tamen ita graui, nisi fortè aliàs communitas crederetur magna ex parte corrupenda aliqua hæresi, aut etiam alijs grauib; vitijs, ob quæ multi putarentur damnandi; quæ etiam priuati sæpè cum periculo vitæ tenentur impedire. vide dicta disp. 25. n. 97. & 98.

In communibus verò necessitatibus priuatus tenetur corripere peccantem etiam cum aliquo suo incommodo, v.g. etsi credat se idè deridendum, aut aliquas iniurias auditurum, aut aliquod odium non ita sibi nocuum subiturum. Ad id tamen non tenetur cum graui suo incommodo, nisi fortè aliter omnino crederetur alius in peccato suo moriturus, & speraretur per correptionem emendandus. Sed hoc vix habet locum nisi in mox morituris: & sic intellige S. Thomam 2. 2. q. 33. a. 2. qui videtur docere, nos etiam cum graui nostro periculo teneri corripere proximum. In omnibus autem his casibus, quo spes profectus est minor, eo cum minore meo incommodo teneor alios corripere, & faciliù excusor.

127 Ex quibus patet, priuatos non ita sæpè peccate, præsertim mortaliter, omissione correptionis fraternæ, quando ex aliquo timore humano eam omittunt: quia faciliè sibi persuadent, & quidem sæpè cum aliqua probabilitate, aut se nihil profecturos, aut alium sine sua opera emendandum. vt insinuat S. Thomas suprà ad 3. Nauarr. c. 24. n. 12. & S. August. sup. vbi docet, priuatos omittentes corripere peccates, eò quòd timeant eos offendere, temporaliter ideo, non autem æternum puniri. Loquitur autem, vt ex contextu patet, de casu in quo alij sunt in communi, non autem in valdè graui necessitate correptionis.

D V B I V M VII.

Quam diligentiam teneamur adhibere vt reddamus nos aptos vt alios corrigamus?

D Vplex hîc potest esse difficultas. Prima, circa iustos, vtrum teneantur aliquando mutare statum, aut studere, vt possint esse apti vt alios corrigant. Secundo, circa peccatores, vtrum singulari præcepto caritatis obligentur vitam emendare, vt proximum possint efficaciter corrigere.

128 CONCLUSIO I. Prælati similesque quibus ex officio incumbit procurare aliorum salutem, si rudes aut indocti sint, tenentur aut officium dimittere, si hoc in eorum sit potestate; aut quantam possunt diligentiam adhibere vt sint apti, qui pro officij exigentia concionando alicui ratione commissum sibi populum ad iustitiam erudiant, & à peccatis auocent. Ita expressè Trident. sess. 5. c. 2. & sess. 24. c. 4. de reform. Et per se patet, quia quisque tenetur se reddere aptum ad præstanda ea ad quæ ex officio obligatur: cum illi igitur ex officio obligentur procurare

Superior sæpè etiam cum graui suo incommodo tenetur subditos corrigere.

126 Tenetur graua mala communitatis etiam cõ periculo vitæ auertere.

D. Thom.

127 Priuati non ita sæpè peccant i. o. r. taliter omitendo correptionem.

D. Thomas. Nauarr. August.

128

Trident.

rare

rare emendationem eorum qui ipsis commissi sunt; ipsi tenentur se ad hoc reddere aptos, vide dicta disp. 14. dub. 10.

129
Prælati singulariter obligantur sua vitia emendare ut alios efficaciter corripiant.

Hinc sequitur, tales si ob malam suam vitam sint idonei qui alios corrigant, singulariter obligari aut officium dimittere, aut vitam corrigere, saltem quantum necesse est, ut ad illud fiant idonei: quia aperte est iniquum te velle administrare officium, ad quod ineptus es. tales autem sua vitia sæpe magis ineptos reddunt ad fungendum suo officio, quam ignorantia aut similis defectus. His adde, tales aliàs grauius subditos scandalizare, si vitiosi permaneant.

130

CONCLUSIO II. Priuati, quibus non est aliorum cura specialiter commissa, hac in re suæ obligationi satisfaciunt, si moralem diligentiam adhibeant, ut quos sciunt in peccatis hæere corrigant, quando datur occasio; iuxta dicta dub. 6. Nec ut se ad id reddant idoneos, tenentur studere, aut statum suum siue rationem viuendi mutare. Ita Lorca hic disp. 45. n. 8. Et probatur, quia aliàs omnes tenerentur studere, aut fieri Ecclesiastici, ut possent facilius alios à peccatis retrahere, quod absurdissimum est.

Lorca.

131

Hæc conclusio communiter quidem atque ad eò ferè semper habet locum; posset tamen aliquando secus in quibusdam particularibus casibus ac personis contingere. Ut quando in aliqua prouincia esset extrema Pastorum inopia, & ideo vel omnis vel magna ex parte communitas perseueraret in errore contra fidem, aut in ignorantia rerum necessariorum ad salutem, aut in grauibus vitijs: & esset aliquis laicus qui sentiret se idoneum ut eos doceret ac conuerteret si fieret eorum Pastor, nec esset alius modus ijs succurrendi; hic obligaretur ad suscipiendum statum Ecclesiasticum, si id posset consequi. Sed hæc rarissima sunt. Idemque posset contingere in ijs qui aperte sentiunt se à Deo ad eum statum vocari, in quo poterunt plus proximi salutis prodesse; qui eiusmodi vocationem ob res humanas valde periculosè negligunt.

Vocatio Dei ob res humanas periculosè reuincitur.

132

CONCLUSIO III. Priuatus, cui non incumbit specialiter aliorum cura, viuens in peccatis, si alium suo malo exemplo non pertraxit ad peccatum, communiter non obligatur singulari præcepto caritatis erga proximum vitam emendare, ut hunc peccantem possit corrigere. Ita Bañez 2. 2. q. 33. a. 6. in dub. conclus. 1. citaus Sotum. Lorca ibidem disp. 42. nu. 12. Malder. q. 33. a. 5. concl. 3.

Bañez.
Lorca.
Malderus.

Probat, quia quando alterum meo exemplo vel auctoritate non induxi ad peccandum, tunc non mihi, sed ipsius malitiæ imputandum est, si nolit se emendare nisi ego me emendem: nec enim teneor quouis modo alterius emendationem procurare; sed sufficit quòd medijs ordinarijs utar, eum ad emendationem adhortando, quando hoc opportunum est, & ad est spes fructus: præsertim cum ille respectu meæ correptionis in particulari non sit in magna necessitate, cum alijs modis, si velit, possit faciliè iuari: & cum multorum aliorum bonorum exemplo, & vitiorum reprehensionibus factis à concionatoribus non iuuetur, vix poterit esse probabilis spes, quòd mea correptione emen-

daretur, si ego me prius emendarem. Confirmatur, quia pauper, et si diligentius laborando & parcius viuendo, posset facile acquirere diuitias, ex quibus daret eleemosynas; tamen ad illud non tenetur in communi aliorum necessitate: quia non tenemur eiusmodi proximi necessitati satisfacere modo nobis ita difficili: ergo nec pauper spiritualiter tenetur laborare ut habeat spirituales diuitias, ut ita communem necessitatem spiritualè patientibus det eleemosynam spiritualem. Probat, consequentia, quia sæpe peccatori difficilior est vitam corrigere, quam esset illi extraordinariè laborare, ac parcius viuere. Nec refert, quòd peccator tenetur sua vitia corrigere quatenus hæc repugnant legi Dei & naturæ: quia inde non sequitur, eum ad hoc teneri in gratiam proximi corripiendi: & hæc solùm contendo eum sub hac ratione non teneri.

Dixi, si alium non pertraxit ad peccatum, &c. Quia is qui alium ex se non peccatum, & à vitijs alienum suo malo exemplo ad flagitiosam vitam pertraxit, singulariter obligatur ad illius emendationem laborare; atque ad eò si eum puteraliter non corrigendum, tenetur etiam eius causa vitam suam corrigere, quia tunc semper præsumendum est, quòd alter pergat eius exemplo ad peccandum moueri, quamdiu ipse vitam suam non corrigit: nam aliàs vix potest fieri, ut hic probabiliter credat eum emendandum, si ipse prior suam vitam emendet, & contra non emendandum nisi ipse se emendet. Sed hoc vix contingit, nisi in ijs qui magna sunt auctoritate apud alios, ita ut suo exemplo eos faciliè in vtramque partem mouere possint: qui ideo etiam eodem præcepto, quo vetamur alios scandalizare eos, ad peccatum pertrahendo, obligantur vitam suam saltem exterius emendare, ne alijs scandalo sint eos in peccato continendo.

Dixi, communiter non obligatur, &c. Quia qui omnino crederet proximum in peccato moriturum, nisi ipse suam vitam emendaret, eumque ita ad meliora hortaretur; teneretur ex caritate vel ideo vitam suam emendare, ut extremum ab eo malum auerteret: sed hoc vix fieri potest, nisi in eo qui est summa apud aliquem auctoritate, & hunc exemplo suo ad peccandum pertrahit; & vix vnquam nisi in peccatis contra fidem. Maxime autem tales tenerentur vitam corrigere, quando hinc penderet multorum emendatio; ut contingit in ijs qui suo exemplo continent alios in peruersa doctrina, aut in superioribus, præsertim Ecclesiasticis, qui suo exemplo sæpe multos pervertunt. Sed hi maxime tenerentur ad emendationem sui ratione scandalii, quòd alijs dant.